
Espen Barth Eide (Hovedindlæg)

Det nordiske samarbeidet på det utenriks- og sikkerhetspolitiske området revitaliseres og modnes. Utviklingen er spennende og har stor oppmerksomhet også utenfor Norden.

Stoltenberg-rapporten med solidaritetserklæringen er ett av flere uttrykk for dynamikken i det nordiske samarbeidet. Den trekker opp en rekke områder for styrket nordisk samarbeid. Oppfølgingen av rapporten er i god gjenge, og mye er oppnådd på relativt kort tid.

Et annet uttrykk for dynamikken er det felles møtet de nordiske utenriks- og forsvarsministre hadde i Bodø i september i år. Møtet slo klart fast at vi har felles interesser i nord.

Revitaliseringen innebærer et styrket samarbeid mellom de fem nordiske utenriksministre hvor vi utvider samarbeidsområdene. Vi har økt oppmerksomhet om det vi gjør sammen i vårt eget nærområde og mellom de fem land – i tillegg til vårt globale engasjement. Vi ser det vi gjør hjemme og ute, i sammenheng. Det er viktig.

Deltakelse av Finland og Sverige i luftovervåkingen av Island ble første gang foreslått i Stoltenberg-rapporten. Som et svar på Islands initiativ har Sverige og Finland meddelt at de er beredt til å bidra i luftovervåkingen av Island, sammen med Norge, i løpet av de første fire månedene av 2014. Dette er et konkret eksempel på styrket nordisk sikkerhets- og forsvarspolitisk samarbeid. Det er et uttrykk for solidaritet og en naturlig videreføring av det nære øvelsessamarbeidet som Sveriges, Norges og Finlands flyvåpen har etablert i nord. Island, Norge og Danmark hilser

Sveriges og Finlands deltakelse velkommen. I Finland og Sverige kan en endelig beslutning, inkludert parlamentets medvirkning, først kunne tas etter at saken har vært behandlet i NATO.

Noe av styrken ved det nordiske utenriks- og sikkerhetspolitiske samarbeidet er dets uformelle karakter. Dette er et særtrekk som har lange og gode tradisjoner. Som utenriksministre foretrekker vi uformelle mekanismer for god kommunikasjon med Nordisk råd. Én slik mekanisme er den årlige utenrikspolitiske redegjørelsen. For å bidra til en god debatt har vi i år for første gang oversendt redegjørelsen til Nordisk råd på forhånd.

Vi har som utenriksministre alle erfart hvor viktig parlamentarisk støtte er for vårt arbeid. I Norden har vi et aktivt parlamentarisk samarbeid rundt regionale råd og Den nordlige dimensjon. Foraene er gode møteplasser for aktiv dialog.

Oppfølging av Stoltenberg-rapporten står sentralt i vårt nordiske utenriks- og sikkerhetspolitiske arbeid. Vi har lyktes med å føre visjonene i rapporten over til konkret samarbeid. Én bærebjelke er solidaritetserklæringen, som kan ses på som den politiske overbygning for vårt samarbeid. Med den har vi forpliktet oss til å samarbeide i solidarisk ånd på områder som natur- og menneskeskapte katastrofer, digitale angrep og terrorangrep.

22. juli i fjor ble Norge rammet av terror mot regjeringskvartalet og på AUFs sommerleir på Utøya. 77 mennesker ble drept og mange alvorlig skadd. Den tragiske hendelsen bekrefter styrken som ligger i den nordiske samhörigheten og solidariteten. Vi er svært takknemlige for den støtten vi fikk, og som var særlig viktig for de pårørende.

Den europeiske finanskrisen gjør oss alle urolige. De nordiske land vil videreføre sin aktive innsats for å løse de finansielle utfordringene. Det vil vi gjøre uavhengig av tilknytningsform til EU.

Den nordiske modellen vekker økende interesse internasjonalt. Våre erfaringer etterspørres, og vi deler av vår erfaring. Det gjorde vi senest i

fellesmøter som de nordiske utenriksministrene hadde med sine kolleger fra Beneluxlandene og med CARICOM- og SICA-landene.

Noe av forklaringen på den nordiske modellen ligger i at vi har latt den få bygge seg opp naturlig og nedenfra. Den nordiske modellen er kjennetegnet av tillit mellom styrende og styrte og mellom arbeidstakere og arbeidsgivere, av økonomisk utvikling med vekt på fellesskapets interesser og gjennom inkludering av kvinner og likestilling mellom kjønnene. Modellen har utviklet seg gjennom et pragmatisk samarbeid og gjennom å finne pragmatiske løsninger. Vi har også tatt tiden til hjelp.

Også det nordiske samarbeidet innenfor samfunnssikkerhet og beredskap videreutvikles, og ambisjonene er hevet. Vi ser det på en rekke felt – som redningstjeneste, krisekommunikasjon, bruk av frivillige samt forskning og utvikling. De nordiske beredskapsministrene gjennomfører årlige møter for å sikre framdrift. Målet er å forebygge og redusere konsekvensene av alvorlige hendelser.

Nordisk samarbeid innenfor digital sikkerhet blir prioritert. Vi er i ferd med å etablere et nordisk gradert kommunikasjonsnettverk, som vil være operativt innen utgangen av året. Gjennom nettverket vil vi kunne varsle, analysere og forberede nødvendige tiltak på en sikker og effektiv måte ved et eventuelt digitalt angrep mot ett eller flere nordiske land.

Nordisk samarbeid mellom utenriksministeriene og utenriksstasjonene har også fått en ny giv, igjen inspirert av Stoltenberg-rapporten. Våre lands utenriktjenester er basert på de samme verdier, og de møter i stor grad de samme utfordringene og mulighetene.

Vi er godt i gang med å identifisere byer hvor vi kan samlokalisere våre ressurser og vår felles innsats. Dette er et konkret uttrykk for styrket nordisk samarbeid. Sammen er vi sterkere. I november åpnes et felles ambassadekontor i Yangon, Myanmar. De nordiske utenriksministrene har besluttet å få til tilsvarende felles ambassadeløsninger i Islamabad, Hanoi og Dacca. På sikt arbeides det for å få til tilsvarende felles løsninger i flere byer i Europa og i Nord-Amerika. De nordiske land vil gå sammen om et

felles ambassadekompleks i Reykjavik. Samlokalisering i Reykjavik vil skje i tett kontakt med det islandske vertskap. Dette vil være et viktig politisk signal om nordisk samhörighet. I tillegg vil slike samlokaliseringer blant annet bidra til økonomiske innsparinger, økt effektivitet på utlendingsfeltet, det konsulære området og vårt samarbeid om kriseberedskap.

De nordiske land har i mange år hatt en ambisjon om å stille et felles bidrag til FNs fredsbevarende operasjoner. Ved å samle våre ressurser kan vi bidra til en mer effektiv gjennomføring av FN-mandatene og gjøre en forskjell der behovet er størst.

Finland har tatt et viktig initiativ for etablering av et uformelt nordisk nettverk for å drøfte fred og forsoningssaker. Målsettingen med nettverket er å se på mulige former for styrket nordisk samarbeid.

Nordisk samarbeid i Afghanistan og i møtet med den arabiske våren er nært og tett. Dette vil bli videreutviklet – ikke minst gjelder dette overgangs- og avviklingsfasen i Afghanistan og situasjonen i Syria. Dette er områder hvor også de baltiske land trekkes med.

Alle de nordiske landene har et sterkt engasjement i de fire regionale rådene i Nord-Europa og innenfor Den nordlige dimensjon. Samarbeidet i Den nordlige dimensjon har framgang. Vi har prosjekter innenfor de fire partnerskapene miljø, helse, kultur og transport. De internasjonale finansieringsinstitusjonenes rolle gir Den nordlige dimensjon slagkraft.

Institusjonelt har partnerskapene en sterk nordisk forankring med helse i Stockholm, transport i Helsingfors og kultur i København. Det er avgjørende at de fire regionale rådene og partnerskapene utnytter synergimulighetene og søker samlokalisering der det er naturlig.

Vi samarbeider også tett i Arktisk råd med vekt på å sikre en bærekraftig utvikling og bedre levevilkår for befolkningen i de nordligste områdene.

Snart går de tre framgangsrike norske, danske og svenske formannskapene mot slutten. Vi har gjennomført avgjørende reformer for å

styrke Arktisk råd institusjonelt, og vi har bidratt til framgang for å beskytte sårbar arktisk natur.

Nordisk ministerråd fokuserer også på utviklingen i nordområdene. I vårt samarbeidsprogram rår vi årlig over om lag 10 millioner danske kroner til arktiske prosjekter. Det er viktig at disse prosjektene er i tråd med våre målsettinger, og at de imøtekommer reelle behov.

Avslutningsvis vil jeg kort vise til at vi som utenriksministre har et aktivt uformelt samarbeid med de tre baltiske land. Dette samarbeidet vil vi videreutvikle parallelt med det vi gjør nordisk. Samarbeidet må gi merverdi, det må være konkret, og det må bygges opp der samarbeidsområdene er av interesse for alle åtte land.

Et konkret eksempel på godt nordisk–baltisk samarbeid er en felles atomulykkeøvelse som planlegges i 2013. Med utgangspunkt i en nasjonal øvelse vil Finland koordinere forberedelsene til fellesøvelsen. Målet er å teste samarbeid, kommunikasjon og koordinering mellom NB8-landene. Dette gjelder både mellom nasjonale strålevernmyndigheter, mellom finsk UD og ambassadene i Helsingfors og mellom ambassadene og relevante hjemmemyndigheter. Det er opp til hvert land å avgjøre i hvor stor grad de vil utnytte denne muligheten til også å teste egen nasjonal beredskapsorganisasjon.

Gjennom en felles risikoerkjennelse og mer kjennskap til rammene for samhandling vil vi stå bedre rustet til å håndtere uønskede hendelser i framtiden.

Til slutt vil jeg få lov til å takke mine kolleger for et godt og konstruktivt samarbeid.

Informasjon

Tale nummer

142

Type

Hovedindlæg

Person

[Espen Barth Eide](#)

Speaker role

Norges udenrigsminister

Dato

31.10.12 16:05

